افغانستان: کارشناسان سازمان ملل متحد بازداشت‌ها به دلیل نقض مقررات پوشش و استفاده بیش از حد از زور در هرات را محکوم کردند.

جنیوا (۱۱ جون ۲۰۲۶) – کارشناسان سازمان ملل متحد* امروز نگرانی عمیق خود را نسبت به گزارش‌های مربوط به استفاده‌ی بیش از حد از زور علیه معترضـــان در ولایت هرات افغانســـتان ابراز کردند؛ معترضـــانی که در واکنش به اقدامات محدودکننده پس از بازداشت ده‌ها زن به اتهام نقض به اصطلاح مقررات پوشش در هرات، در روزهای ۶ و ۷ جون ۲۰۲۶ دست به عتراض زده بودند.

کارشناسان گفتند: "استفاده از زور یا اعمال قوه قهریه در تنفیذ قانون بر اساس حقوق بین‌الملل به شدت محدود شده است. استفاده از زور تنها زمانی مجاز است که قانونی، ضروری و متناسب با تهدیدی باشد که متوجه مأموران یا دیگران است و همچنین با اصول احتیاط، عدم تبعیض و پاسخگویی مطابقت داشته باشد."

آن‌ها افزودند: "طالبان به عنوان مقامات حاکم بالفعل در افغانستان، مکلف هستند به معاهدات بین‌المللی حقوق بشری که افغانستان عضو آن‌ها است، از جمله میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی، کنوانسیون منع شکنجه و کنوانسیون رفع تمامی اشکال تبعیض علیه زنان، پایبند باشد".

در ۹ جون ۲۰۲۶، شماری از مردم در هرات در اعتراض به محدودیت‌های فزاینده و سرکوبگرانه و همچنین بازداشت ده‌ها زن به دلیل ادعای نقض دستورالعمل محدودکننده پوشش زنان گردهم آمدند. این دستورالعمل شامل الزام به پوشیدن برقع یا چادر همراه با ماسک صورت و همچنین ممنوعیت استفاده از عطر بود.

براساس گزارش‌ها، تفنگداران طالبان بر روی معترضان اعم از مردان، زنان و کودکان آتش گشودند و آنان را مورد ضرب و شتم قرار دادند. حداقل دو نفر، از جمله یک پسر نوجوان، کشته و بیش از بیست نفر زخمی شدند. کارشناسان سازمان ملل متحد خاطرنشان کردند که گزارش‌هایی درباره پرتاب ســنگ از ســوی برخی معترضـــان وجود دارد، اما تأکید کردند که چنین اقداماتی به خودی خود شرایط بسیار سخت‌گیرانه‌ی لازم برای استفاده از خشونت را برآورده نمی‌کند. کارشناسان گفتند :ادعاهای مربوط به بازداشت زنان به دلیل نقض مقررات پوشش، عمیقاً نگران‌کننده است و ممکن است مصداق بازداشت خودسرانه و غیرقانونی باشد. زیرا به نظر می‌رسد این اقدام، اعمال و تمرین حق آزادی بیان و حق رهایی از تبعیض جنسیتی را نقض می‌کند".

کارشناسان از طالبان خواسته که درباره استفاده از زور توسط مأموران مسلح شان، تحقیقاتی فوری، مؤثر، مستقل، بی‌طرفانه و شفاف انجام دهد. چنین تحقیقاتی باید قادر باشد مشخص کند که آیا استفاده از خشونت برای حفاظت از جان افراد واقعاً ضروری و متناسب بوده است یا خیر. همچنین این تحقیقات باید از همان ابتدا مشاهدات طب عدلی و شواهد و مدارک تخنیکی را حفظ کرده و عاملان و آمرین آنان را پاسخگو بسازند.

آن‌ها گفتند: "برابری، تجمع مسالمت‌آمیز، آزادی بیان و رفت‌وآمد، و مصوونیت در برابر بازداشت خودسرانه، حقوق اساسی‌ای هستند که برای بازگرداندن اعتماد عمومی و جلوگیری از وخامت بیشتر وضعیت ضروری میباشند ".

کارشناسان تأکید کردند که اعمال صلاحیت‌های اجرای قانون باید کاملاً مطابق با اصول قانونی بودن، ضرورت، تناسب و عدم تبعیض بوده و به طور کامل با تعهدات افغانستان تحت حقوق بین‌الملل حقوق بشر همخوانی داشته باشد.

آن‌ها خواستار کاهش تنش‌ها شدند و هشدار دادند که باید فوراً از شدت تنش‌ها کاسته شود تا از خشونت یا آسیب‌های بیشتر جلوگیری گردد.

همچنین از طالبان خواستند که تمامی بازداشت‌شدگان، از جمله زنان بازداشت‌شده به دلیل ادعای نقض مقررات پوشش و نیز معترضان را فوراً آزاد کنند؛ از هرگونه بدرفتاری به طور جدی خودداری نمایند؛ از انجام هرگونه اقدام یا اظهاراتی که مانع دسترسی مجروحان به خدمات صحی شود پرهیز کنند؛ و جستجو و تلاشی خانه‌های مردم را متوقف سازند.

پایان

*کارشناسان

- ریچارد بنت، گزارشگر ویژه در مورد وضعیت حقوق بشر در افغانستان
- ریم السلم، گزارشگر ویژه در مورد خشونت علیه زنان و دختران، علل و پیامدهای آن
- کلودیا فلورس، رئیس؛ ایوانا کرستیک، معاون رئیس؛ دوروتی استرادا تنک، هینا لو، و لورا نیرینکیندی، اعضای گروه کاری در مورد تبعیض علیه زنان و دختران
- موریس تیدبال بینز، گزارشگر ویژه در مورد اعدام‌های فراقضایی، فوری یا خودسرانه
- الیس جیل ادواردس، گزارشگر ویژه در مورد شکنجه و سایر رفتارها یا مجازات‌های ظالمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز
- جینا رومیرو، گزارشگر ویژه در مورد آزادی تجمعات مسالمت‌آمیز و آزادی تشکل‌ها

گزارشگران ویژه، کارشناسان مستقل و گروه‌های کاری، کارشناسان مستقل حقوق بشر هستند که از سوی شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد تعیین می‌شوند. این کارشناسان در مجموع تحت عنوان «رویه‌های ویژه شورای حقوق بشر» شناخته می‌شوند.

کارشناسان رویه‌های ویژه به‌صورت داوطلبانه فعالیت می‌کنند؛ آنان کارمندان سازمان ملل متحد نیستند و در قبال فعالیت‌های خود معاش دریافت نمی‌کنند. هرچند دفتر حقوق بشر سازمان ملل متحد وظیفه دبیرخانرویه‌های ویژه را بر عهده دارد، اما این کارشناسان در ظرفیت فردی خود فعالیت می‌کنند و از هر دولت یا سازمانی، از جمله دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد و خود سازمان ملل متحد، مستقل هستند. دیدگاه‌ها و نظرات ارائه‌شده صرفاً متعلق به نویسندگان آن‌ها است و لزوماً بیانگر موضع سازمان ملل متحد یا OHCHR نیست.

مشاهدات و توصیه‌های اختصاصی کشورها از سوی سازوکارهای حقوق بشری سازمان ملل متحد، از جمله ماموریت رویه‌های ویژه، نهادهای معاهداتی و روند بررسی ادواری جهانی(UPR) ، در «شاخص جهانی حقوق بشر» قابل دسترسی است.

حقوق بشر سازمان ملل متحد – افغانستان

برای پرسش‌ها و درخواست‌های رسانه‌ای، لطفاً با:

یو کانوسوئه (Yu Kanosue)

Kanosue@un.org

تماس بگیرید.

برای درخواست‌های رسانه‌ای مرتبط با سایر کارشناسان مستقل سازمان ملل متحد، لطفاً با:

(Maya Derouaz) – maya.derouaz@un.org

یا

دهاریشا ایندراگوپتا – (Dharisha Indraguptha)
dharisha.indraguptha@un.org

تماس حاصل کنید.

همچنین می‌توانید اخبار مرتبط با کارشناسان مستقل حقوق بشر سازمان ملل متحد را در شبکه ایکس (X) از طریق حساب UN_SPExperts@ دنبال کنید.

افغانستان: کارپوهانو په هرات کې د ښځو د جامو د محدودیتونو له امله نیونې او د اعتراض کوونکو پر وړاندې د له حده زیات ځواک کارول وغندل

د جون ۱۱مه، ۲۰۲۶

جنیوا – نن د ملګرو ملتونو کارپوهانو په افغانستان کې د هرات ولایت د هغو راپورونو په اړه خپله ژوره اندېښنه څرګنده کړه چې له مخې یې، د ۲۰۲۶ کال د جون په ۶مه او ۷مه نېټه د جامو د مقرراتو د ادعا شویو سرغړونو په تور د لسګونو ښځو تر نیول کېدو وروسته، د دغو محدودوونکو تدابیرو پر ضد اعتراض کوونکو پر وړاندې له حده زیات ځواک کارول شوی دی.

کارپوهانو وویل: «د قانون د پلي کولو پر مهال د زور کارول د نړیوالو قوانینو له مخې په کلکه محدود شوي دي. زور یوازې هغه مهال کارېدلی شي چې قانوني، اړین او د مامورانو یا نورو کسانو پر وړاندې د موجود ګواښ په تناسب وي، او د احتیاط، نه توپیر او حساب ورکونې اصولو ته درناوی وشي» .

هغوی زیاته کړه: «طالبان، د افغانستان د عملي واکمنۍ په توګه، مکلف دي چې هغو نړیوالو بشري حقونو تړونونو ته درناوی وکړي چې افغانستان یې غړی دی، په ګډون د مدني او سیاسي حقونو نړیوال میثاق، د شکنجې ضد کنوانسیون، او د ښځو پر وړاندې د هر ډول تبعیض د له منځه وړلو کنوانسیون» .

د ۲۰۲۶ کال د جون په ۹مه، په هرات کې خلک د ښځو پر وړاندې د مخ پر زیاتېدونکو محدودیتونو او د هغو لسګونو ښځو د نیولو پر ضد راټول شول چې د جامو د مقرراتو د سرغړونې په تور نیول شوې وې. په دغو مقرراتو کې د برقعې یا چادرې اغوستل د مخ پټې سره لازمي ګڼل شوي وو او د عطرو کارولو څخه ممانعت هم پدغې مقرراتو کې شامل وو.

د راپورونو له مخې، د افغانستان عملي واکمنو چارواکو ځواکونو پر اعتراض کوونکو – چې نارینه، ښځې او ماشومان پکې شامل وو – ډزې وکړې او هغوی یې ووهل. لږ تر لږه دوه کسان، چې یو ماشوم هم پکې شامل و، ووژل شول او له شلو څخه زیات کسان ټپیان شول. کارپوهانو یادونه وکړه چې د ځینو اعتراض کوونکو له خوا د ډبرو اچولو راپورونه هم ورکړل شوي، خو ټینګار یې وکړ چې دا ډول کړنې په خپله د مرګونې ځواک د کارولو لپاره د نړیوالو قوانینو له مخې ټاکل شوی سخت معیار نه پوره کوي.

هغوی وویل: «هغه ادعاوې چې ښځې د جامو د مقرراتو د سرغړونې له امله نیول شوې دي، ژوره اندېښنه راپاروي او کېدای شي خپلسري او ناقانونه توقیف وبلل شي، څکه داسې ښکاري چې دا د بیان د آزادۍ د حق او له جنسیتي تبعیض څخه د آزادۍ د حق د کارولو له امله سزا ورکول دي» .

کارپوهانو له طالبانو وغوښتل چې د چارواکو له خوا د زور د کارولو په اړه سمدستي، اغېزمنه، خپلواکه، بې‌طرفه او روڼ تحقیقات ترسره کړي. دغه تحقیقات باید دا وړتیا ولري چې معلومه کړي آیا د مرګونې ځواک کارول د ژوند د ساتنې لپاره په رښتیا هم اړین او متناسب وو، له پیل څخه عدلي شواهد خوندي کړي، او ډاډ ترلاسه کړي چې نه یوازې مستقیم مسؤل کسان، بلکې د هغوی د قوماندې په سلسله کې د شامل مسؤل چارواکو حساب ورکونه هم تضمین کړي.

هغوی وویل: «برابري، په سوله‌ییزه توګه غونډېدل، د بیان آزادی، د تګ راتګ آزادی، او له خپلسري توقیف څخه خوندیتوب هغه بنسټیز حقونه دي چې د عامه باور د بېرته راګرځولو او د وضعیت د لا خرابېدو د مخنیوي لپاره اړین دي» .

کارپوهانو ټینګار وکړ چې د قانون د پلي کولو صلاحیتونه باید په بشپړه توګه د قانونیت، اړتیا، تناسب او نه توپیر له اصولو سره سم وکارول شي، او د افغانستان د نړیوالو بشري حقونو د ژمنو سره بشپړ مطابقت ولري.

هغوی د تاوتریخوالي د کمېدو غوښتنه وکړه او خبرداری یې ورکړ چې د لا زیاتي زور زیاتي او زیان د مخنیوي لپاره باید تاوتریخوالی او کړکېچ سمدستي راکم شي.

هغوی له طالبانو وغوښتل چې ټول نیول شوي کسان، په ځانګړي توګه هغه ښځې چې د جامو د مقرراتو د سرغړونې په تور نیول شوي دي او همدارنګه اعتراض کوونکي، سمدستي خوشي کړي؛ له هر ډول ناوړه چلند څخه په کلکه ډډه وکړي؛ له داسي اقداماتو یا ځرګندونو لاس واخلي چې ټيپانو ته د روغتيايي خدمتونو د لاسرسي مخه نيسي؛ او د خلکو د کورونو پلټنې ودروي.

کارپوهان:

- ریچارډ بېنيټ، په افغانستان کې د بشري حقونو د وضعيت په اړه د ملګرو ملتونو ځانګړی راپور ورکوونکی؛
- ریم السالم، د ښځو او نجونو پر وړاندې د تاوتريخوالي، د هغه د لاملونو او پايلو په اړه ځانګړي راپور ورکوونکي؛
- کلاډیا فلورېس (رئيسه)، ایوانا کرستیچ (مرستیاله رئيسه)، ډوروتي استرادا ټانک، هاينا لو، او لورا نییرینکېنډي، د ښځو او نجونو پر وړاندې د تبعيض په اړه د کاري ډلې غړي؛
- موریس ټيډبال-بينز، د فراقضايي، لنډمهاله یا خپلسرو اعدامونو په اړه ځانګړی راپور ورکوونکی؛
- الیس جېل اېډواردز، د شکنجې او نورو ظالمانه، غيرانساني يا سپکاوي کوونکو چلندونو يا مجازاتو په اړه ځانګړي راپور ورکوونکي؛
- جینا رومېرو، د سوله‌ییزې غونډې او د ټولنو د جوړولو د آزادۍ په اړه ځانګړي راپور ورکوونکي.

ځانګړي راپور ورکوونکي، خپلواک کارپوهان او کاري ډلې د بشري حقونو خپلواک متخصصين دي چې د ملګرو ملتونو د بشري حقونو شورا له خوا ټاکل کېږي. دغو متخصصينو ته په ګډه د بشري حقونو شورا «ځانګړي کړنلارې» ويل کېږي.

د ځانګړو کړنلارو کارپوهان خپل کار په رضاکارانه توګه ترسره کوي؛ دوی د ملګرو ملتونو کارکوونکي نه دي او د خپلو دندو په بدل کې معاش نه ترلاسه کوي. که څه هم د ملګرو ملتونو د بشري حقونو دفتر (OHCHR) د ځانګړو کړنلارو لپاره د دارالانشاء دنده ترسره کوي، خو کارپوهان په خپل شخصي ظرفيت کار کوي او له هر ډول حکومت يا سازمان څخه خپلواک دي، چې پکې د بشري حقونو عالي کمېشنر دفتر (OHCHR) او ملګري ملتونه هم شامل دي. هر ډول وړاندې شوي نظرونه او ليدلوري يوازې د ليکوالانو خپل دي او اړينه نه ده چې د ملګرو ملتونو يا OHCHR رسمي دريځونه منعکس کړي.

د ملګرو ملتونو د بشري حقونو د ميکانيزمونو، په ګډون د ځانګړو کړنلارو، د ترونونو د څار بنسټونو او د نړيوالې دوراني بياکتنې (Universal Periodic Review) له خوا د هېوادونو اړوند مشاهدې او سپارښتنې د بشري حقونو په نړيوال شاخص کې موندل کېدای شي:
https://uhri.ohchr.org/en/

د ملګرو ملتونو بشري حقونه – افغانستان

د پوښتنو او رسنيو د غوښتنو لپاره، مهرباني وکړئ له يو کانوسوې سره اړيکه ونيسئ:
Kanosue@un.org

د ملګرو ملتونو د نورو خپلواکو کارپوهانو اړوند د رسنيو د پوښتنو لپاره، مهرباني وکړئ له مايا درواز (maya.derouaz@un.org)يا دهاريشا اندراګوپتا (dharisha.indraguptha@un.org) سره اړيکه ونيسئ.

د ملګرو ملتونو د خپلواکو بشري حقونو کارپوهانو اړوند خبرونه په X کې تعقيب کړئ:
@UN_SPExperts